

JESENSKA INSPIRACIJA

Top kombinacije rastlin za letošnjo jesen

Navdih iz narave

Jesen je čas, ko se tudi vrtnarije obarvajo v tople jesenske odtenke. Narava se počasi umirja, dobiva značilne podobe ter nas vabi na sprehode, ki so v tem času še posebej čarobni. Vrtnarije pa ne počivajo, saj so jesenski meseci že tradicionalno posvečeni vzgoji mačeh in krizantem, božičnih zvezd za slavnostne trenutke, ne manjka niti ciklam, telohov, trajnic, vres ter seveda plodov, ki nam polepšajo marsikatero dekoracijo. Pri zasaditvah posegamo predvsem po toplih, umirjenih barvah. Prevladujejo rdeče vrese, iskrivke, ajanije, praproti, trave, krivovejnate korokije ...

V vrtovih žarijo javorji, ki kar tekmujejo za prevlado v barviti tekmi. Nikakor ne smemo pozabiti na čudovito jablano *Malus 'Evereste'*, ki razkazuje svoje drobne plodiče, ki so hrana pticam, lahko pa jih predelamo v kis. Okrasno in uporabno noto v vrtu predstavlja tudi šmarna hrušica, ki zgodaj spomladi navdušuje z množico drobnih belih cvetov, kasneje pa s slastnimi plodovi, s katerimi se posladkajo tudi ptice. Med barvite lepote spadajo še različne sorte drenov ter okrasnih dreves kot je ambrovec, hrast, tulipanovec, robinija, perzijska bukev in podobno. Za sajenje uporabimo profesionalni mešanici kot sta **Vulka-hum mix 60** ali **Royal garden**. Zaradi obstojne strukture ju uporabljamo za vse okrasne in uporabne zasaditve. Pri sadnem drevju priporočamo dodatek komposta ter počasi topnega gnojila z večjim deležem fosforja in kalija. Za krepitev rastlin, tudi v zimskem času, svetujemo uporabo huminskih ali fulvinskih kislin, ki jih uporabljamo na 10-14 dni. Priporočamo odmere 30 ml/10 l vode.

Mesec november, ki je pred nami, je idealen čas za sajenje sadnega drevja, okrasnih grmovnic in dreves. Še vedno velja, da se rastline posajene v jeseni, bolje ukoreninijo. Paziti moramo, da ob vetru in soncu zimzelene rastline tudi zalijemo, saj nam bodo hvaležne za dodatno vlago. Odpadlo listje pograbimo ter ga uporabimo kot zastirko, za domač kompost. Če pa so na listju ostanki bolezni ali so celo prisotni škodljivci pa ga je bolje sežgati oziroma ga oddamo v zabojnik za biološke odpadke. Žive meje v oktobru ne režemo in počakamo na pomladne mesece. Tudi ostalih grmovnic ne režemo, občutljive pred mrazom zaščitimo z zastirko (lubni mulč, šota, slama...).

Okrasna trata od nas zahteva precej časa. Z vsakim odkosom izgubi kar nekaj hranil in zato gnojenje ter posledično zalivanje ne smeta izostati. V oktobru obvezno uporabimo gnojilo **Pre winter**, ki pomaga pri vzdrževanju dobre kondicije, obenem pa vsebuje večjo količino kalija, ki pomaga, da travne bilke lepše prezimijo, enako tudi korenine. Spomladi uporabimo štartna gnojila kot je **Spring Starter, Cold Start, High N** z dodatkom magnezija in kalcija.

Posodovke porežemo in jih ob nizkih temperaturah oz. napovedani zmrzali prenesemo v hladnejše prostore, ki so dovolj svetli, da rastline lepo prezimijo. Zalivamo na približno 10-14 dni oziroma po potrebi. Presadimo jih spomladi v svež substrat s hranili. Uporabimo počasi topno gnojilo **Osmocote Exact** z razmerjem 15-9-12. Pri sajenju zelenjave in dišavnic posežemo po naravnih gnojilih kot sta humus deževnikov in vermiguan.

Zelenjava na gredah je omejena na kapusnice kot so zelje, cvetača, brokoli, ohrovti, radiči, por. V drugi polovici oktobra lahko posadimo zimski česen, čebulo. Zelenjavnih gredic ne prekopavamo ampak le prerahljamo zgornjo plast ter dodamo gnojila z večjim odmerkom kalija. V rastlinjak še sejemo zimske solate, motovilec in špinačo.

Ker se narava umirja, si delček nje prenesemo v bivalne prostore, ki jih osvežimo z zelenimi lončnicami. Po potrebi jih presadimo v **Humko Dobro zemljo** ali namenski substrat za lončnice **Humko Ko ko hum**. Orhideje na 14 dni pognojimo s specialnim gnojilom, spomladi jih presadimo v mešanico borovega lubja, kokosovih vlaken in šotnega mahu, ki omogočajo zračnost in zdrav razvoj korenin.

Obilje barv, okusov in hranil se iz vrta prenese za kuhinjski pult. Združevanje jesenske kulinarike in dekoracije ustvari vtis domačnosti in nam polepša hladnejše dneve. Bodimo hvaležni za prejete darove, v katere je vloženo veliko truda in odrenja.

Prijazno vas vabimo med jesenske kreacije na naše PVD vrtnarije.

Marija Hrovat,
inž. agr., GIZ-PVD, urednica

Oranžni odtenki ZA ENERGIJO

Oranžna barva v nasade prinaša toplino in deluje dinamično. Iskrovka **'Timeless Orange'** celotni podobi doda še teksturno noto. Trstikovec ali *Miscanthus* **'Dwarf Strictus'** s svojimi progastimi listi ustvarja atraktiven izgled, ki ga dopolnjujejo pisanolistni bršljan, mleček, homulica in barvita abelija.

Helenium **HELIAS** 'Yellow'-jesenska osvežitev v posodah

Helenij je trajnica, ki jo prepoznamo po značilnih cvetovih v toplih odtenkih rumene, oranžne in rdeče barve. Cveti od sredine poletja do pozne jeseni. Nižje in kompaktne sorte so priporočljive za mešane kombinacije v posodah. Rumeni sorti helenija smo dodali rumenolistno pijavčnico, nežno abelijo, trajni mleček **'Miners Merlot'** za svežino pa trajno sukulento *Sedum tetractinum*.

Ameriški slamniki

SINONIM ZA PESTROST BARV IN OBLIK CVETOV

Okrasne sorte ameriških slamnikov cvetijo vse do pozne jeseni in v vrt privabljajo številne opraševalce. Pogled pritegneta predvsem sorti kot sta **'Delicious Ice'** in **'Delicious Candy'**. Cvetni lističi so manj izraziti, izstopa pa sredina cveta. Temna barva iskrivke sorte **'Obsidian'** je naravnost očarljiva in ustvarja potreben kontrast v rastlinski združbi, ki jo tvorita še pisanolistni bršljan in mleček, v ozadju pa izstopa trajno proso *Panicum virgatum* **'Purple Tears'**.

Ameriški slamnik **'Pearl White'**, evkaliptus, pisanolistni bršljan, iskrivka in nežno proso (*Panicum virgatum* **'Purple Tears'**).

Visoke posode za razkošne nasade

Svetle odtenke poživi drobna iskrivka **'Little Prince'**, ki je zaradi kompaktne rasti primerna izbira v mešanih nasadih. Potrebne kontraste ustvarimo z žarečim ameriškim slamnikom, ki izstopa v družbi rumenolistne pijavčnice, zelenega mlečka **'Athene'** in abelije, ki še skriva tople jesenske odtenke.

Modri odtenki

ZA SODOBNE IN ELEGANTNE NASADE

Modre barve aster poskrbijo za igrivo jesen in privabljajo številne opraševalce. Te nezahtevne trajnice izstopajo v jesenskem soncu in so poživitev kombinacije v koritu z deteljicami in homulicami.

Pisanolistni skrečnik (*Ajuga 'Burgundy Glow'*) s svojo prevešajočo rastjo poživi izbrano zasaditev v koritu. Kontrastni listi se podajo modri barvi bradatca in pa toplini rumenega helenija.

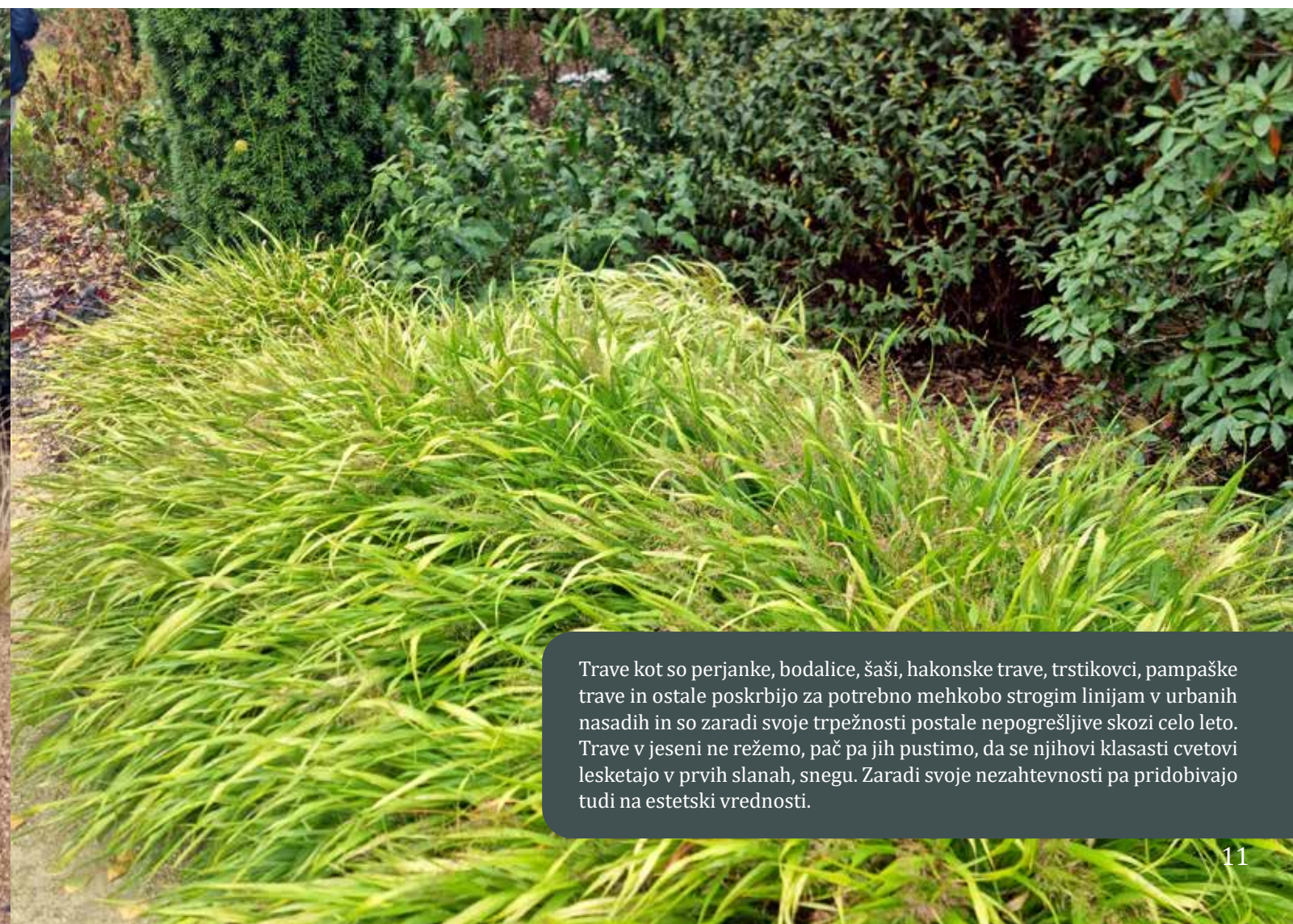

Prostorna antracitna posoda je prava zbirka drobnih rastlin. Modrina mačje mete in skrečnika je hladna nota svetlejšim odtenkom homulice '**Little Missy**' materine dušice in drobne sagine. Poskrbimo za odceden in zračen substrat, ki ima dobro obstojnost. Priporočamo **Humko Royal garden** ali **Vulkahum mix 60**, sestavljen iz pretežno mineralne osnove, ki omogoča dobro razrast korenin in uspešno rast.

Trave

kot ključni element sodobnih zasaditev

Trave kot so perjanke, bodalice, šaši, hakonske trave, trstikovci, pampaške trave in ostale poskrbijo za potrebno mehko strogo linijam v urbanih nasadih in so zaradi svoje trpežnosti postale nepogrešljive skozi celo leto. Trave v jeseni ne režemo, pač pa jih pustimo, da se njihovi klasasti cvetovi lesketajo v prvih slaneah, snegu. Zaradi svoje nezahtevnosti pa pridobivajo tudi na estetski vrednosti.

Nostalgija na domačem pragu

Da so stare posode spet modne potrjuje tudi preiščljena izbira rastlin kot je oranžna iskrivka, mulenbekija, pisanolistni skrečnik, rumenolistna pijavčnica, v ozadju pa se v drugi kompoziciji skriva še evkaliptus in mleček. Trave so obvezen teksturni dodatek. Za sajenje uporabimo trajen mineralni substrat

◀ **Vulkahum mix 60.**

Metličaste ali lataste hortenzije v nasad pri-
nesejo potrebno svežino. Cvetovi se obdržijo
do pomladi, uporabni so tudi kot suho cvetje.
Videz stare posode lepo dopolnimo še z izbiro
hermelike, praproti, trajne perjanke in kuban-
skega origana. Klementina je poskrbela za
bogat in razkošen jesenski nasad s trajnostnim
poudarkom.

Visoke posode kar kličejo po zasaditvi prevešajočih rastlin, saj te poskrbijo za dovršen videz. Izbira zimzelenega pisanolistnega bršljana je na mestu, na sredini pa se bo grmasto razrasla skimija. Pri sajenju poskrbimo za ustrezen drenažni sloj (lava, glinopor, prod), na katerega položimo plast tkanine in nasujemo ustrezen substrat. Zalivamo po potrebi.

Homulice s svojo nezahtevno naravo predstavljajo pametno izbiro za vse letne čase. S kombinacijo različnih sort dosežemo teksturno noto.

Plitke posode so idealne za mešanico sukulentskih rastlin, ki rastejo v bolj skromnih razmerah. Poskrbimo za odceden substrat, ki bo dovolj zračen in se bo hitreje osušil. Minimalističen nasad je primerna izbira tudi za grobove.

Vrese

so najpogostejša izbira pri snovanju jesenskih kombinacij. Izbira sort je velika, med obstojnejšimi je serija **Garden Girls**.

Vrese niso samo rdeče in ► bele, saj v zadnjih letih na površje prihajajo sorte v toplejših, jesenskih odtenkih rumene, oranžne, rjave. Trio '**Lemon Cheesecake**' je kombinacija svetlih odtenkov bele in rumene in nam lepo poživi temnejše zasaditvene kompozicije.

◀ Vreso lahko uporabimo za cvetoče venčke, ki jih polepšamo s travami, kalocefalusom in pa z detajli kot je perneckija ali šotna mirta.

Trio '**Vanilla Plum**' je novost, kjer se nežni pasteli prelivajo med seboj, rumena pa poskrbi za kontrastni dodatek.

Linija '**Sunset**' predstavlja najlepše odtenke jeseni, ki smo jih poudarili z oranžno iskrivko in rumenolisto pijavčnico. ►

Prelivanje zelenih in belih odtenkov predstavlja svežino, ki je poleg tople note, nujna v modnih zasaditvah. Z dodatkom rumene iskrivke, pijavčnice in šaša nasad pridobi še na teksturni vlogi. ➤

Siva jesenska vresa '**Fluffy**' poskrbi za kontrastno noto v nasadu z kavkaško spominko, perjanko in zelenim bršljanom. ◀

Trio '**Lavendel Cream**' je barva sivke s pridihom svetlih odtenkov sorte '**Aurica**'. ▼

Ciklama- zimska lepotica

Cvetoče ciklame so v hladnejših mesecih prava popestritev naših domov. Potrebujemo veliko svetlobe, vendar ne direktne, saj najlepše uspevajo v hladnejših delih stanovanja, v milejših klimah pa prezimijo na prostem.

Velja pa opozorilo, da ciklame ne zalivamo neposredno v gomolj, saj bo pričela veneti in propadati.

Zalijemo v podstavek in pustimo, da vpije vodo (cca 15 minut), preostalo pa odlijemo.

Ciklame lahko sadimo v mešane kombinacije z ostalimi jesenskimi lepoticami ali pa ji izberemo dekorativni lonček, v katerem bo izstopala.

Krizanteme simbol življenja

Cvet krizanteme simbolizira
zvestobo, optimizem,
veselje in dolgo življenje.

Pomen barve krizanteme

- **Rdeča krizantema**
izraža ljubezen.
- **Bela krizantema**
simbolizira resnico in zvesto ljubezen.
- **Rumena krizantema**
simbolizira lahkotno ljubezen.

Zanimivosti

- Večina vrst izvira iz vzhodne Azije, središče raznolikosti pa je na Kitajskem.
- Obstaja nešteto vrtnarskih sort in kultivarjev.
- Krizantema je tropska roža, ki izvira iz Evrazije.
- Budistični menihi so leta 400 našega štetja prinesli krizanteme na Japonsko.

Z ljubeznijo vzgojeno

in narejeno v domačem okolju.

Hvala, ker cenite
lokalno kakovost,
trud in ljubezen
do narave.

Založil: GIZ-Profesionalna vrtnarska družba
Urednica: Marija Hrovat, inž. agr.
Besedilo: Marija Hrovat
Oblikovanje in prelom: Nina Drol
Fotografije: Marija Hrovat, Shutterstock

Hvala vsem za vso podporo, nasmeh in pozitivno energijo.
Veselimo se vaših naslednjih obiskov.

Vrtnarije GIZ-PVD